

Ηλεκτρονικό αρχείο E-LIS

<http://eprints.rclis.org/>

Γρήγορος Οδηγός
- Ελληνική έκδοση -

Μετάφραση/επιμέλεια:
Φραντζή Μαρία (maria@lis.upatras.gr)
Τσάκωνας Γιάννης (john@lis.upatras.gr)

2004

Το E-LIS είναι ένα αρχείο ανοικτής πρόσβασης για τα επιστημονικά ή τεχνικά έγγραφα, δημοσιευμένα ή αδημοσίευτα, στη βιβλιοθηκονομία, την επιστήμη της πληροφόρησης και την τεχνολογία, και τις σχετικές επιστήμες. Ο στόχος του αρχείου είναι να προωθηθεί η επικοινωνία στην ΒΕΠ από τη γρήγορη διάδοση εγγράφων. Το Eprint αρχείο E-LIS για την ΒΕΠ έχει καθιερωθεί ως συλλογική υπηρεσία από την RCLIS (Research in Computing, Library and Information Science) (<http://rclis.org/>) για την προώθηση της ανοικτής πρόσβασης στα δημοσιεύματα των τομέων αυτών. Σύμφωνα με τους στόχους του κινήματος EPrints (<http://www.ecs.soton.ac.uk/%7Eharnad/Tp/nature4.htm>) και του κινήματος Free Online Scholarship (FOS) (<http://www.earlham.edu/%7Epeters/fos/fosblog.html>), αναμένουμε ότι αυτή η υπηρεσία θα διευκολύνει την αυτό-αρχειοθέτηση και τη μακροπρόθεσμη συντήρηση των ακαδημαϊκών δημοσιευμάτων για τους ερευνητές της βιβλιοθηκονομίας, την επιστήμη της πληροφόρησης και της τεχνολογίας, θα παρέχει παγκόσμια εύκολη πρόσβαση σε αυτές τις δημοσιεύσεις και θα βελτιώσει τον αντίκτυπο της έρευνάς τους. Οι συντάκτες που επιθυμούν να τοποθετήσουν τα έγγραφα στο αρχείο πρέπει πρώτα να συμβουλευθούν την πολιτική υποβολής

Το αρχείο E-LIS περιλαμβάνει ένα σύνολο υπηρεσιών οι οποίες διακρίνονται σε δύο κατηγορίες:

Για εγγεγραμμένους χρήστες

- Εγγραφή πριν την υποβολή εγγράφων
- Κατάθεση εγγράφων
- Παραλαβή ενημερωτικού ηλεκτρονικού μηνύματος για τα νέα στοιχεία που προστίθενται στο E-LIS
- Υπενθύμιση κωδικού πρόσβασης.

Για όλους τους χρήστες

- Αναζήτηση χρησιμοποιώντας τα πιο κοινά πεδία
- Σύνθετη αναζήτηση χρησιμοποιώντας ένα ευρύτερο σύνολο πεδίων
- Σάρωση των πιο συχνών πεδίων
- Πρόσφατα τεκμήρια που προστέθηκαν την τελευταία εβδομάδα
- RSS Feed (τα τελευταία 20 έγγραφα)

Πολιτική υποβολής

Ο σκοπός του αρχείου E-LIS είναι να καταστεί το πλήρες κείμενο των ΒΕΠ εγγράφων ορατό, προσπελάσιμο, ανακτήσιμο, εξερευνήσιμο και χρησιμοποιήσιμο από οποιοδήποτε δυνητικό χρήστη με την πρόσβαση στο διαδίκτυο. Η έρευνα και η αρχειοθέτηση στο E-LIS είναι εντελώς ελεύθερες λειτουργίες για οποιοδήποτε χρήστη. Η μόνη απαίτηση είναι ότι συντάκτες που επιθυμούν να υποβάλουν ένα έγγραφο χρειάζεται να δημιουργήσουν μια ταυτότητα χρήστη (user id) στο σύστημα. Οι βιβλιοθηκονόμοι, οι βιβλιοθήκες, τα ερευνητικά ιδρύματα, οι οργανώσεις και οι μεμονωμένοι ερευνητές που εμπλέκονται στην βιβλιοθηκονομία, την επιστήμη της πληροφόρησης και την τεχνολογία ενθαρρύνονται να χρησιμοποιήσουν το αρχείο και να συμβάλουν σε αυτό.

Το αρχείο E-LIS αποδέχεται οποιοδήποτε επιστημονικό ή τεχνικό έγγραφο, δημοσιευμένο ή αδημοσίευτο, στη βιβλιοθηκονομία, την επιστήμη της πληροφόρησης και την τεχνολογία, και τις σχετικές επιστήμες. Τα κριτήρια για την αποδοχή είναι τα eprints να είναι σχετικά με την έρευνα στους τομείς της ΒΕΠ και να έχουν τη μορφή ενός τελικού εγγράφου που είναι έτοιμο να εισαχθεί σε μια διαδικασία επικοινωνίας. Οι δημοσιεύσεις μπορούν να περιλάβουν: preprints (προ-δημοσιευμένα έγγραφα), postprints (έγγραφα μετά την δημοσίευσή τους), έγγραφα συνεδρίων, αναρτημένες εργασίες συνεδρίων, παρουσιάσεις, βιβλία, κεφάλαια βιβλίων, τεχνικές εκθέσεις/υπηρεσιακά έγγραφα εργασίας, διατριβές, ειδησεογραφικά έγγραφα και άρθρα περιοδικών.

Τα υποβληθέντα έγγραφα θα τοποθετηθούν σε ένα προσωρινό στάδιο υποβολής, όπου μπορούν είτε να εγκριθούν ή να απορριφθούν εντελώς από το προσωπικό του E-LIS, είτε να επιστραφούν στον συντάκτη τους για τροποποιήσεις στα μεταδεδομένα ή για τυχόν τα προβλήματα με το ηλεκτρονικό αρχείο. Τα έγγραφα στο προσωρινό στάδιο υποβολής ελέγχονται προκειμένου να επικυρωθεί εάν εμπίπτουν στην πολιτική του E-LIS πριν προσθέτουν σε αυτό. Το προσωπικό του E-LIS ελέγχει την ποιότητα των μεταδεδομένων του εγγράφου και έχει την άδεια να τα αλλάξει, εάν αυτά τα μεταδεδομένα είναι λανθασμένα. Μέχρι δύο εργάσιμες ημέρες μπορούν να περάσουν από το χρονικό σημείο που ένα έγγραφο κατατίθεται στο E-LIS και το σημείο που γίνεται προσβάσιμο στους χρήστες του αρχείου.

Όλες οι γλώσσες υποστηρίζονται, καθώς το E-LIS είναι ένα διεθνές ανοικτό αρχείο. Όμως εάν το έγγραφο είναι σε μια άλλη γλώσσα από τα αγγλικά, θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει αγγλική περίληψη και λέξεις κλειδιά.

Οι συντάκτες που υποβάλλουν έγγραφα στο E-LIS είναι υπεύθυνοι και βέβαιοι ότι τα έγγραφα που αρχειοθετούν δεν έχουν οποιοδήποτε περιορισμό στην ηλεκτρονική διακίνηση τους. Τα ζητήματα πνευματικών δικαιωμάτων θα είναι θέμα των συντακτών και το E-LIS δεν έχει οποιαδήποτε αρμοδιότητα για το περιεχόμενο που υποβάλλεται από τους συντάκτες.

Συμφωνία κατάθεσης

Για την κατάθεση ενός εγγράφου απαιτείται η χορήγηση του δικαιώματος διάθεσης του μέσα από το E-LIS. Για πολλαπλούς λόγους, που άπτονται της νομικής υπόστασης της μετάφρασης της συμφωνίας αυτής και της κοινοποίησης της παγκοσμίως η ελληνική ομάδα του E-LIS παραπέμπει τους ενδιαφερόμενους στα αγγλικά κείμενα της. Η συμφωνία διακρίνεται σε δύο περιπτώσεις:

- Όταν το έγγραφο κατατίθεται από τον ίδιο τον συντάκτη
- Όταν ένα έγγραφο κατατίθεται από κάποιον άλλον εκτός του συντάκτη.

Για περισσότερες πληροφορίες απευθύνεστε στον δικτυακό τόπο <http://eprints.rclis.org/policy.html>

Αποκήρυξη ευθύνης

Στην επιτρεπόμενη έκταση βάσει των εφαρμόσιμων νόμων, καμία ευθύνη δεν αναλαμβάνεται και αποκηρύσσεται με το παρόν κείμενο από το EPrints για ΒΕΠ για οποιαδήποτε φθορά ή/και ζημία σε πρόσωπα ή στην ιδιοκτησία ως αποτέλεσμα οποιωνδήποτε πραγματικών ή υποτιθέμενων δυσφημιστικών δηλώσεων, παράβαση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας ή προσωπικών δεδομένων, ή αξιοπιστία προϊόντων, είτε ως αποτέλεσμα της αμέλειας, είτε ειδάλλως, περιλαμβανομένου του περιορισμού οποιασδήποτε χρήσης ή λειτουργίας οποιωνδήποτε ιδεών, οδηγιών, διαδικασιών, προϊόντων ή μεθόδων που περιλαμβάνονται στο υλικό μέσα στο αρχείο.

Η πρόσβαση στον δικτυακό τόπο του E-LIS παρέχεται “όπως είναι”, και το E-LIS δεν εγγυάται ότι οι πληροφορίες ή το λογισμικό που περιλαμβάνονται εν τω παρόντι είναι πλήρεις ή εξακριβωμένες ή απαλλαγμένες από λάθη. Οι πληροφορίες ή το λογισμικό που “μεταφορτώνονται” από το χρήστη πρέπει να ελεγχθούν για ατέλειες ή ιούς πριν την χρήση τους.

Διαδικασία υποβολής

Ενεργοποιήστε το λογαριασμό σας

1. Πηγαίνετε στην Εγγραφή (http://eprints.rclis.org/perl/set_password) και επιλέξτε τη “Φόρμα Εγγραφής”.
2. Εισάγετε το όνομα χρήστη (username), το συνθηματικό (password) και την ηλεκτρονική διεύθυνση (e-mail), και πατήστε το κουμπί “Εγγραφή”.

Αίτημα έγκρισης για την υποβολή τεκμηρίων

1. Το E-LIS απαιτεί συγκεκριμένη έγκριση για το λογαριασμό σας πριν μπορέσετε να υποβάλλετε το υλικό. Αυτή η εγγραφή δε θα ενεργοποιηθεί μέχρι να επισκεφθείτε το URL επιβεβαίωσης που θα σας ταχυδρομηθεί ηλεκτρονικά.
2. Δείτε περισσότερες πληροφορίες για την Εγγραφή Χρήστη στη Βοήθεια E-LIS (<http://eprints.rclis.org/help.html#Record>).

Συλλογή εργασιών

1. Επιβεβαιώστε ότι δεν τίθεται ζήτημα πνευματικής ιδιοκτησίας για το τεκμήριο που επιθυμείτε να προσθέσετε στο E-LIS. Δείτε τα Ζητήματα Πνευματικής Ιδιοκτησίας (<http://eprints.rclis.org/copyright.html>).
2. Δημιουργήστε μια λίστα μεταδεδομένων που περιγράφουν το τεκμήριο που επιθυμείτε να υποβάλλετε.

Ετοιμάστε το υλικό σας

1. Ελέγξτε το υλικό και κάντε τις απαιτούμενες διορθώσεις. Από τη στιγμή που θα υποβληθεί το τεκμήριο στο E-LIS, οι οποιοσδήποτε διορθώσεις πρέπει να γίνουν από το προσωπικό του E-LIS.
2. Προκειμένου να επιτευχθεί η μακροχρόνια πρόσβαση στα τεκμήρια του E-LIS, γίνεται σύσταση να υποβάλλονται τα τεκμήρια σε μορφή .pdf ή .html. Συμβουλευθείτε το προσωπικό του E-LIS για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με άλλες αποδεκτές μορφές (formats).

Υποβολή υλικού

1. Αφού έχει εγκριθεί ο λογαριασμός σας για την υποβολή τεκμηρίων, πηγαίνετε στην Αρχική σελίδα του E-LIS (<http://eprints.rclis.org/>). Πατήστε “Περιοχή εγγεγραμμένων χρηστών”. Η σύνδεση γίνεται με το όνομα χρήστη και το συνθηματικό του E-LIS (E-LIS username and password).
2. Πατήστε το κουμπί “Ξεκινήστε ένα νέο τεκμήριο”. Πρόκειται για μια διαδικασία τριών βημάτων: αυτά περιλαμβάνουν κάποιες βασικές ερωτήσεις σχετικά με τον τύπο του τεκμηρίου, τις εκδοχές (versions) ή ερμηνευτικά σχόλια και τη βιβλιογραφική περιγραφή όπου μπορείτε να περιγράψετε τα τεκμήριά σας, επίσης, το φόρτωμα (uploads) φακέλων, μια οθόνη επιβεβαίωσης. Ακολουθείστε τις οδηγίες σε κάθε οθόνη. Για μια εικονογραφημένη περιγραφή αυτών των οθόνων, πηγαίνετε στη Βοήθεια E-LIS (<http://eprints.rclis.org/help.html>).
 - Βεβαιωθείτε ότι οι καταχωρήσεις είναι ακριβείς και πλήρεις. Ο,τι καταχωρηθεί είναι αυτό που θα χρησιμοποιηθεί στο μέλλον για να βρεθεί η εγγραφή.
 - Αποθηκεύστε την εργασία σας, επιθεωρείστε προηγούμενα βήματα και/ή ακυρώστε τη διαδικασία σε οποιοδήποτε σημείο μέχρι να δοθεί η τελική εντολή υποβολής. Όλες οι πληροφορίες που καταχωρούνται, αποθηκεύονται αυτόματα.
 - Αν χρειάζεται να γίνουν κάποιες αλλαγές, επικοινωνήστε με το προσωπικό του E-LIS.
3. Υποβάλλετε άλλο τεκμήριο ή κλείστε το παράθυρο. Δεν είναι απαραίτητο να αποσυνδεθείτε.
4. Μόλις ολοκληρωθεί η διαδικασία υποβολής, ένας επιμελητής έκδοσης θα ελέγξει την υποβολή για να εξασφαλίσει την καταλληλότητά του ώστε να συμπεριληφθεί στο ανοικτό αρχείο. Επίσης, μπορούν να υποβληθούν συμπληρωματικά μεταδεδομένα. Με άλλα λόγια, τα τεκμήριά σας μπορεί να χρειαστούν περαιτέρω έγκριση πριν διατεθούν δημόσια.
5. Αν το τεκμήριο δεν εγκριθεί, το προσωπικό του E-LIS θα σας δηλώσει το λόγο με ηλεκτρονικό μήνυμα. Μόλις διορθώσετε το πρόβλημα, το τεκμήριο θα επανεκταχθεί στη ροή της διαδικασίας και θα τοποθετηθεί του E-LIS.

Ζητήματα πνευματικής περιουσίας

Το E-LIS δεν επιθυμεί τα eprints να παραβιάζουν τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας. Ενθαρρύνει την ελεύθερη πρόσβαση, όπου είναι δυνατό, αλλά και προσφέρει στους συντάκτες τη δυνατότητα περιορισμένης πρόσβασης. Η πρόσβαση μπορεί να περιοριστεί στην ομάδα των χρηστών που έχουν κάνει εγγραφή στο αρχείο E-LIS, η οποία είναι μια περιορισμένη και γνωστή ομάδα ανθρώπων. Επιπλέον, σε ειδικές περιπτώσεις, η πρόσβαση μπορεί να περιοριστεί στον καταθέτη μόνο και στο προσωπικό του αρχείου (το διαχειριστή του αρχείου και κάποιους επιλεγμένους επιμελητές έκδοσης, κριτές, κ.α. σε συγκεκριμένα κράτη και οργανισμούς).

Το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας του συντάκτη

Όλη η εργασία στον εξυπηρετητή του E-LIS παραμένει ιδιοκτησία του συντάκτη. Όταν κάποιος υποβάλλει ένα preprint στον εξυπηρετητή των eprints, διατηρεί το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας. Τα κείμενα που έχει γράψει ένα συντάκτης είναι δική του πνευματική ιδιοκτησία. Εκτός κι αν έχει σημειωθεί διαφορετικά, οι δημιουργοί ή συγγραφείς διατηρούν το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας καθώς και άλλα δικαιώματα ιδιοκτησίας. Οι συγγραφείς, κατά την υποβολή στο αρχείο, πρέπει να είναι σίγουροι ότι δεν υπάρχει κάποιος περιορισμός στην ηλεκτρονική διάθεση των τεκμηρίων. Ο συντάκτης διατηρεί το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας για το pre-refereeing preprint, έτσι ώστε να μπορεί να την αυτό-αρχειοθετήσει χωρίς να ζητήσει την άδεια κάποιου άλλου. Για το refereed postprint, ο συντάκτης μπορεί να τροποποιήσει τη συμφωνία μεταφοράς των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας ώστε να γίνει η αυτό-αρχειοθέτηση ή, σε περίπτωση αποτυχίας, να προσαρτήσει ή να συνδέσει ένα φάκελο διορθώσεων στο ήδη αρχειοθετημένο preprint.

Για περισσότερες πληροφορίες στα:

Know your rights! (<http://www.lboro.ac.uk/departments/ls/disresearch/romeo/know-your-rights.doc>) του Project Romeo (Rights Metadata for Open archiving) (<http://www.lboro.ac.uk/departments/ls/disresearch/romeo/>), μια σελίδα που ενθαρρύνει τους συγγραφείς να διατηρούν τα δικαιώματά τους και να αυτό-αρχειοθετούν.

Publisher copyright policies and self-archiving (<http://www.sherpa.ac.uk/romeo.php>), χρησιμοποιήστε αυτό τον δικτυακό τόπο για να βρείτε μια περίληψη των αδειών που κανονικά δίνονται ως μέρος κάθε συμφωνίας εκδότη για τη μεταφορά των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

Draft Research Self-Archiving Policy (<http://www.ecs.soton.ac.uk/~lac/archpol.html>) του Πανεπιστημίου του Southampton.

Το δικαίωμα της αυτό-αρχειοθέτησης

Το δικαίωμα της αυτό-αρχειοθέτησης του refereed postprint είναι ένα νομικό ζήτημα, γιατί η συμφωνία μεταφοράς των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας σχετίζεται με το κείμενο. Όμως για το pre-refereeing preprint γίνεται αυτό-αρχειοθέτηση σε μια χρονική στιγμή όπου δεν υπάρχει συμφωνία μεταφοράς δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και ο συντάκτης διατηρεί τα αποκλειστικά και πλήρη δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας. Γενικά, όταν δημοσιεύετε σε ένα περιοδικό, μεταφέρετε τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας στον εκδότη. Τα περισσότερα περιοδικά επιτρέπουν την αυτό-αρχειοθέτηση αλλά εξαρτάται από την πολιτική του εκδότη σχετικά με τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας. Ο συντάκτης μπορεί, επίσης, να αποθέσει το postprint στο αρχείο με περιορισμένη πρόσβαση. Και μπορείτε να ζητήσετε από τον εκδότη να επανακτήσετε τα δικαιώματα για να π.χ. αποθέσετε το postprint σ' ένα αρχείο ελεύθερης πρόσβασης και να το βάλετε στη δική σας αρχική σελίδα. Μερικοί εκδότες έχουν δηλώσει ότι παραχωρούν αυτά τα δικαιώματα ως μια συνήθη πρακτική. Εναλλακτικά, μπορείτε να αντικαταστήσετε το πλήρες κείμενο του preprint με μια σύνδεση (link) στη δημοσιευμένη έκδοσή, αν είναι ελεύθερης πρόσβασης. Ο νόμος για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας αποδίδει στο δημιουργό κατοχυρωμένης πνευματικά εργασίας τα αποκλειστικά δικαιώματα, τα οποία μπορούν να διακριθούν και να μεταφερθούν σε άλλους. Η σοφή διαχείριση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας μπορεί να αυξήσει σημαντικά τη σημασία του εκπαιδευτικού συστήματος.

Για περισσότερες πληροφορίες: How can I self-archive AND get my paper published? (<http://www.lboro.ac.uk/departments/ls/disresearch/romeo/How-to-self-archive.doc>) του Project Romeo (Rights Metadata for Open archiving), ένας πίνακας που σας βοηθάει να δείτε πως μπορείτε και να αυτό-αρχειοθετήσετε και να δημοσιεύσετε την εργασία σας, χωρίς να επέλθει ρήξη στις Συμφωνίες Μεταφοράς των Δικαιωμάτων Πνευματικής Ιδιοκτησίας με τους εκδότες.

Managing Your Copyright (<http://www.createchange.org/faculty/issues/controlling.html>) του Scott Bennett, Ακαδημαϊκός Βιβλιοθηκονόμος, Πανεπιστήμιο Yale, για μια χρήσιμη περιγραφή της αξίας και των επιλογών διαχείρισης της πνευματικής ιδιοκτησίας.

Τι είναι πολιτική μεταδεδομένων;

Τρίτα πρόσωπα μπορούν να συλλέξουν μεταδεδομένα από το αρχείο μέσω των μηχανών που δημιουργούν υπηρεσίες τελικών χρηστών για την υποστήριξη της ανάκτησης και της παρουσίασης του περιεχομένου του αρχείου. Γενική πολιτική είναι να επιτρέπεται η συγκομιδή των μεταδεδομένων. Η συγκομιδή του πλήρους περιεχομένου δεν επιτρέπεται.

Αναγνώστες και δικαίωμα αναπαραγωγής

Τα έγγραφα που δημοσιεύονται στο αρχείο E-LIS προστατεύονται από τα πνευματικά δικαιώματα, που διατηρούνται από τους συντάκτες ή από άλλους κατόχους. Οι συντάκτες ή οι εκδότες ελέγχουν τα δικαιώματα μετάφρασης και αναπαραγωγής σε αυτές τις εργασίες. Εντούτοις, οι αναγνώστες χορηγούνται της άδειας για μεμονωμένα, εκπαιδευτική έρευνα και μη εμπορική αναπαραγωγή που χορηγούνται βάσει των εθνικών, ξένων και διεθνών νόμων στα πνευματικά δικαιώματα.

Οι εργασίες που συμπεριλαμβάνονται στο E-LIS είναι ιδιοκτησία των συντακτών τους και χρησιμοποιούνται κατόπιν αδειοδότησης. Δεδομένου ότι οι κανόνες για τη χρήση των δημοσιευμένων ηλεκτρονικών εγγράφων είναι ακόμα απροσδιόριστοι, επιμένουμε ότι οι αναγνώστες θα πρέπει να εφαρμόζουν τις ίδιες αρχές της ορθής χρήσης (fair use) στις εργασίες αυτού του ηλεκτρονικού αρχείου όπως θα ήταν σε ένα δημοσιευμένο, τυπωμένο αρχείο. Αυτές οι εργασίες μπορούν να διαβαστούν on-line, να “μεταφορτωθούν” για προσωπική χρήση, ή το URL ενός εγγράφου (από αυτόν τον εξυπηρετητή) που περιλαμβάνεται σε ένα άλλο ηλεκτρονικό έγγραφο. Το ίδιο το κείμενο δεν μπορεί να δημοσιευθεί εμπορικά (με σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή), να εκδοθεί, ή ειδάλλως να αλλάξει χωρίς την άδεια του συντάκτη. Όπως με τα έντυπα υλικά, θα πρέπει να δοθεί προσοχή κατά την αναγραφή αποσπασμάτων ή την παραπομπή στο κείμενο για να εξασφαλιστεί ότι οι απόψεις, οι γνώμες, και τα επιχειρήματα του συντάκτη απεικονίζουν ακριβώς εκείνα που περιλαμβάνονται στο αρχικό έγγραφο.